

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТЕКСТУ

Інструктивно-методичні матеріали

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка
ННІ іноземної філології

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТЕКСТУ

Інструктивно-методичні матеріали

Житомир

2022

УДК 811.111:81'25

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Житомирського державного університету імені Івана Франка
(протокол № 15 від 26.08.22)*

Рецензенти:

КРИШТАЛЮК Ганна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри германських мов і зарубіжної літератури Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

АНТОНОВ Олексій – кандидат філологічних наук, доцент кафедри природничих та соціально-гуманітарних дисциплін Житомирського медичного інституту.

МОСІЄНКО Олена – кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології та перекладу Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Інтерпретація тексту: Інструктивно-методичні матеріали / Укладач А. В. Зорницький. Житомир, 2022. 11 с.

Інструктивно-методичні матеріали «Інтерпретація тексту» мають на меті зорієнтувати здобувачів вищої освіти в теоретичних і практичних завданнях, що передбачені до розгляду в межах відповідної освітньої компоненти. Інструктивно-методичні матеріали містять плани семінарських занять, перелік рекомендованої літератури та перекладні тексти для практичної інтерпретації. Для студентів третього курсу Інституту іноземної філології Житомирського державного університету імені Івана Франка.

УДК 811.111:81'25

© А. В. Зорницький, 2022
© ЖДУ ім. І. Франка, 2022

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
МЕТОДИЧНА КАРТА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ «ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТЕКСТУ».....	2
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ «ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТЕКСТУ».....	2
ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	3
ТЕКСТИ ДЛЯ ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ.....	6
ЛІТЕРАТУРА.....	9
ОЦІНЮВАННЯ.....	9
ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ.....	10

ВСТУП

Мета вивчення освітньої компоненти «Інтерпретація тексту»:

- 1) осягнення теоретичних аспектів герменевтики як академічної дисципліни філологічного циклу;
- 2) системне опанування основних понять і явищ, які супроводжують процес прочитання тексту на різних його етапах:
  - a) розуміння сутності та специфіки тексту як об'єкта інтерпретаційного аналізу;
  - b) ознайомлення із закономірностями процесу прочитання першо- і друготворів;
- 3) забезпечення розвитку інтерпретаційних умінь здобувачів-філологів в аспекті розпізнання та визначення ролі стилістичних ресурсів відповідної мови у розкритті прагматичної спрямованості текстів різних жанрів.

Основними **цілями** вивчення освітньої компоненти є:

- осягнення необхідного обсягу теоретичних знань із курсу «Інтерпретація тексту»;
- розуміння процесу інтерпретації тексту на різних його етапах;
- оволодіння практикою лінгвостилістичного аналізу художнього тексту, розвиток умінь та навичок розпізнання й інтерпретації стилістичних явищ різних рівнів та їхньої ролі в тексті оригіналу;
- поглиблення навичок критичного мислення як при роботі зі спеціальною літературою, так і з конкретним текстовим матеріалом.

За результатами вивчення освітньої компоненти «Інтерпретація тексту» здобувач повинен

знати :

- специфіку інтерпретації тексту як виду філологічної діяльності;
- основні явища та поняття, що супроводжують процес інтерпретації тексту на різних його етапах;
- закономірності процесу інтерпретації першо- і друготворів;
- інтерпретаційну (герменевтичну) природу комунікативного акту «автор – (перекладач) – читач».

вміти :

- аргументовано інтерпретувати художні тексти;
- враховувати інтерпретаційну природу художньої комунікації між автором, (перекладачем) і читачем;
- практично залучати набуті знання з інтерпретації тексту під час роботи над художнім перекладом.

МЕТОДИЧНА КАРТА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ «ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТЕКСТУ»

Модуль I. Інтерпретація тексту як герменевтичний процес	
Тема 1.	Інтерпретація тексту в системі сучасних гуманітарно-філологічних знань
Тема 2.	Сутність, межі та передумови інтерпретації тексту як філологічна проблема
Тема 3	Національна культура та проблеми інтерпретації
Тема 4	Інтертекстуальність в інтерпретаційному вимірі
Тема 5	Інтерпретаційний характер процесу перекладу

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ «ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТЕКСТУ»

Модуль I. Інтерпретація тексту як герменевтичний процес

Інтерпретація тексту в системі сучасних гуманітарно-філологічних знань. Сутність, межі та передумови інтерпретації тексту як філологічна проблема. Національна культура та проблеми інтерпретації. Інтертекстуальність в інтерпретаційному вимірі. Інтерпретаційний характер процесу перекладу.

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

(денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інтерпретація тексту в системі сучасних гуманітарно-філологічних знань	6
2	Сутність, межі та передумови інтерпретації тексту як філологічна проблема	6
3	Національна культура та проблеми інтерпретації	6
4	Інтертекстуальність в інтерпретаційному вимірі	6
5	Інтерпретаційний характер процесу перекладу	6
Всього:		30

САМОСТІЙНА РОБОТА

(денна форма навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інтерпретація тексту в системі сучасних гуманітарно-філологічних знань	12
2	Сутність, межі та передумови інтерпретації тексту як філологічна проблема	12
3	Національна культура та проблеми інтерпретації	12
4	Інтертекстуальність в інтерпретаційному вимірі	12
5	Інтерпретаційний характер процесу перекладу	12
Всього:		60

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ:

СЕМІНАР № 1

Тема: Інтерпретація тексту в системі сучасних гуманітарно-філологічних знань

Мета: опанування здобувачами сутності герменевтики як особливого міждисциплінарного гуманітарного комплексу

Професійна спрямованість: формування в здобувачів уявлення про герменевтику як продукт історичного розвитку академічної філології та сприяння розвитку їх загальної філологічної компетенції

Основні поняття: класична філологія, герменевтика, екзегетика, герменевтичне коло

1. Поняття про герменевтику як особливий міждисциплінарний гуманітарний комплекс
2. Поняття про філологію та її історичний розвиток (за С. Аверінцевим). Сутність і специфіка філологічної герменевтики
3. Історія герменевтики. Екзегетика як історичний варіант герменевтики.
4. Наукові погляди Фрідріха Шляєрмахера та становлення герменевтики як окремої наукової галузі

5. Герменевтичне коло та його принципи: передрозуміння, взаємозв'язок частини та цілого, нескінченність інтерпретації

Питання для самоаналізу і самоперевірки:

1. Обґрунтуйте недоречність побутового розуміння філології як «мовознавства плюс літературознавства».
2. Поясніть історичну необхідність постановки філології як академічної дисципліни.
3. Інтерпретуйте текстовий уривок на С. 6 – 8, залучаючи принципи герменевтичного кола та коментуючи специфіку його використання.

СЕМІНАР № 2

Тема: Сутність, межі та передумови інтерпретації тексту як філологічна проблема

Мета: опанування здобувачами основних філологічних парадигм, які уможливають інтерпретацію художнього тексту

Професійна спрямованість: формування в здобувачів уявлення про філологічно обґрунтований аналіз художнього тексту та сприяння розвитку їх загальної філологічної компетенції

Основні поняття: філологія, текстологія, біографіка, філологічний коментар, інтерпретація

1. Історична основа філологічного знання. Розмежування теоретико-літературного та філологічного підходів до аналізу художнього тексту
2. Текстологія як філологічна дисципліна: критика тексту як складова його інтерпретації
3. Біографіка та її герменевтичний потенціал
4. Філологічний коментар: теоретичні проблеми та практичне застосування
5. Межі інтерпретації, її об'єктивний та суб'єктивний аспекти

Питання для самоаналізу і самоперевірки:

1. Обґрунтуйте розуміння історичності як основи філологічного знання.
2. Поясніть, чому С. Аверінцев вважав коментар найдавнішою формою філологічної праці та протитопом усіх інших її форм.
3. Інтерпретуйте текстовий уривок на С. 6 – 8, залучаючи текстологічний підхід та коментуючи специфіку його використання.

СЕМІНАР № 3

Тема: Національна культура та проблеми інтерпретації

Мета: осягнення здобувачами специфіки національної культури як «кодувального пристрою» тексту

Професійна спрямованість: формування в здобувачів уявлення про міжкультурну компетенцію як аспект інтерпретаційної вправності дослідника та сприяння розвитку їх загальної філологічної компетенції

Основні поняття: національна культура, міжкультурна компетенція, «кодувальний пристрій», інтерпретаційний аспект художнього перекладу

1. Національна культура як «кодувальний пристрій» тексту. Текст і національно-культурний контекст
2. Наукові погляди М. Бахтіна і його праця «Творчість Франсуа Рабле і народна культура Середньовіччя та Ренесансу» як інтерпретаційна методика
3. Міжкультурна компетенція як аспект інтерпретаційної вправності дослідника

4. Проблема художнього перекладу та її інтерпретаційний аспект

Питання для самоаналізу і самоперевірки:

1. Обґрунтуйте роль національної культури як «кодувального пристрою» тексту. Чи можливі, на вашу думку, художні тексти, не занурені у відповідний національно-культурний контекст?
2. Проілюструйте роль міжкультурної компетенції інтерпретатора в синхронії. Чи потрібно, на вашу думку, взяти слово «міжкультурної», вживане в такому сенсі, в лапки?
3. Інтерпретуйте текстовий уривок на С. 6 – 8, залучаючи інтерпретаційну методику, що ґрунтувалася б на врахуванні національно-культурних факторів.

СЕМІНАР №4

Тема: Інтертекстуальність в інтерпретаційному вимірі

Мета: осягнення здобувачами суті інтертекстуальності як герменевтичного алгоритму

Професійна спрямованість: формування в здобувачів уявлення про інтертекстуальність як інструмент інтерпретатора та сприяння розвитку їх загальної філологічної компетенції

Основні поняття: інтертекстуальність, текстова парадигма, герменевтичні лакуни, «низові імена», безпосередній контекст твору

1. Інтертекстуальність: зміст і межі поняття та його значення для інтерпретації тексту
2. Текстова парадигма як герменевтичний алгоритм. Міжтекстове переґукування як інструмент інтерпретатора
3. Забуті тексти та герменевтичні лакуни. Проблема «низових імен» у контексті інтерпретації тексту
4. Поняття безпосереднього контексту твору: між текстологією та біографією

Питання для самоаналізу і самоперевірки:

1. Поясніть зв'язок між поняттями «безпосередній контекст твору» та «низові імена».
2. Охарактеризуйте значення інтертекстуальності для інтерпретації тексту.
3. Інтерпретуйте текстовий уривок на С. 6 – 8, залучаючи принципи інтертекстуальності. Чи можна, на вашу думку, адекватно осягнути його зміст, не апелюючи до відповідних першоджерел?

СЕМІНАР № 5

Тема: Інтерпретаційний характер процесу перекладу

Мета: осягнення здобувачами інтерпретаційного характеру процесу комунікації, зокрема художньої, та перекладу як акту такої інтерпретації

Професійна спрямованість: формування в здобувачів уявлення про переклад як герменевтичний акт та сприяння розвитку їх загальної філологічної компетенції

Основні поняття: комунікація, художній переклад, форенізація, доместикація, редагування художніх перекладів

1. Інтерпретаційний характер процесу комунікації: перекладознавство та герменевтика
2. Історичність оригінального та перекладного текстів: врахування історико-культурних факторів у процесі перекладу
3. Інтернаціональне й національне в художньому тексті. Форенізація й доместикація як перекладацькі стратегії

4. Особистість автора та особистість перекладача: проблема індивідуального при перекладі
5. Перекладач як «першовідкривач» та перекладач як суперник

Питання для самоаналізу і самоперевірки:

1. Поміркуйте над можливими аргументами та контраргументами для гіпотетичних дебатів між прихильниками національного та інтернаціонального при перекладі
2. Прокоментуйте роль інших наявних перекладів оригінального тексту в процесі роботи над черговим перекладом останнього.
3. Інтерпретуйте текстовий уривок на С. 6 – 8, коментуючи прояви перекладацьких стратегій доместикації та форенізації.

ТЕКСТИ ДЛЯ ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ

«...Ну, добре, хто ж ти є? –
Я – тої сили часть, що робить лиш
Добро, бажаючи лиш злого».
Гете «Фауст»¹

Розділ 1

НІКОЛИ НЕ РОЗМОВЛЯЙТЕ З НЕВІДОМИМИ

У пору спекотливого весняного заходу сонця на Патріарших ставках з'явилося двоє громадян. Перший з них – приблизно сорокарічний, зодягнутий у сіреньку літню пару, – був малого зросту, темноволосий, вгодований, з лисиною, свого респектабельного капелюха пиріжком ніс у руці, а ретельно поголене обличчя його прикрашали надприродні за розмірами окуляри в чорній роговій оправі. Другий – плечистий, рудий, чубастий молодик у збитій на потилицю картатій кепці – був у ковбойці, жмаканих білих штанях і чорних тапочках.

Перший був не хто інший, як Михайло Олександрович Берліоз, редактор товстого художнього журналу і голова правління однієї з найбільших московських літературних асоціацій, скорочено званої МАСОЛІТ, а молодий супутник його – поет Іван Миколайович Понир'єв, що писав під псевдонімом Бездомний (*пер. М. Білоруса*²).

'Say at last – who are thou?'

'That Power I serve

Which wills forever evil

---

¹ Переклад Миколи Лукаша.

² Булгаков М. О. Майстер і Маргарита: Роман. – Харків: Фоліо, 2006. – 415 с.

Yet does forever good.’

Goethe, *Faust*

1

Never Talk to Strangers

At the sunset hour of one warm spring day two men were to be seen at Patriarch’s Ponds. The first of them – aged about forty, dressed in a greying summer suit – was short, dark-haired, well-fed and bald. He carried his decorous pork-pie hat by the brim and his neatly shaven face was embellished by black horn-rimmed spectacles of preternatural dimensions. The other, a broad-shouldered young man with curly reddish hair and a check cap pushed back to the nape of his neck, was wearing a tartan shirt, chewed white trousers and black sneakers.

The first was none other than Mikhail Alexandrovich Berlioz, editor of a highbrow literary magazine and chairman of the management committee of one of the biggest Moscow literary clubs, known by its abbreviation as MASSOLIT; his young companion was the poet Ivan Nikolayich Poniryov who wrote under the pseudonym of Bezdomny (*trans. by Michael Glenny*).

...and so, who are you, after all?

– I am part of the power
which forever wills evil
and forever works good.

Goethe’s *Faust*

I

Never Talk to Strangers

One hot spring evening, just as the sun was going down, two men appeared at Patriarch’s Ponds. One of them – fortyish, wearing a gray summer suit – was short, dark-haired, bald on top, paunchy, and held his proper fedora in his hand; black horn-rimmed glasses of supernatural proportions adorned his well-shaven face. The other one – a broad-shouldered, reddish-haired, shaggy young man with a checked cap cocked on the back of his head – was wearing a cowboy shirt, crumpled white trousers, and black sneakers.

The first man was none other than Mikhail Alexandrovich Berlioz, editor of a literary magazine and chairman of the board of one of Moscow’s largest literary associations, known by its acronym, MASSOLIT, and his young companion was the poet Ivan Nikolayevich Ponyryov, who wrote under the pen name Bezdomny (*trans. by Diana Burgin and Katherine Tiernan*

O'Connor).

'... who are you, then?'

I am part of that power which eternally wills evil
and eternally works good.'

Goethe, *Faust*

CHAPTER 1. Never Talk with Strangers

At the hour of the hot spring sunset two citizens appeared at the Patriarch's Ponds. One of them, approximately forty years old, dressed in a grey summer suit, was short, dark-haired, plump, bald, and carried his respectable fedora hat in his hand. His neatly shaven face was adorned with black horn-rimmed glasses of a supernatural size. The other, a broad-shouldered young man with tousled reddish hair, his checkered cap cocked back on his head, was wearing a cowboy shirt, wrinkled white trousers and black sneakers.

The first was none other than Mikhail Alexandrovich Berlioz, editor of a fat literary journal and chairman of the board of one of the major Moscow literary associations, called Massolit for short, and his young companion was the poet Ivan Nikolayevich Ponyrev, who wrote under the pseudonym of Homeless (*trans. by Richard Pevear and Larissa Volokhonsky*).

Дайте відповіді на запитання:

1. На який лад налаштовує читача пропонований епіграф із Гете? Прокоментуйте роль такого епіграфа в контексті принципів «герменевтичного кола».
2. Чому весною – та ще й, мабуть, не надто пізньою (пор. широко відому думку, що події роману відбуваються на Страсному тижні) – стоїть нечувана спека? Який англійський прикметник – “hot” чи “warm” – точніше відтворює в перекладі авторський задум?
3. Чому Берліоз, зодягнений у сіреньку *літню* пару (до речі: що таке «пара?»), все ж має при собі *капелюха*, якого *несе в руці*?
4. Про капелюх якого фасону йдеться? Прокоментуйте авторське словосполучення «капелюх пиріжком»: чи не справляє воно дивного враження? На що, на вашу думку, натякає автор, залишаючи в тексті оригіналу таке на позір «коструbate» формулювання?
5. Чому обличчя редактора «*прикрашають*» окуляри?.. Чому це окуляри «надприродних розмірів»? Чому в «чорній роговій оправі»? Який художній ефект створює автор, множачи деталі такого типу? В якому з перекладів, на вашу думку, їх відтворено найпереконливіше?
6. Що таке «ковбойка», в яку зодягнений поет Бездомний? Прокоментуйте значення *картатості* як колористичної домінанти вбрання персонажа.

7. Поясніть значення вислову «товстий художній журнал». Чи можна, на вашу думку, тлумачити відповідний об'єкт як реалію?

ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту : підручник для студ. філол. спец. – Вінниця: Нова книга, 2004.
2. Зорницький А. В. Основи художнього перекладу : навч. посібник. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2018.
3. Некряч Т. Є. Через терни до зірок: Труднощі перекладу художніх творів : навч. посібник. – Вінниця: Нова книга, 2008.

Додаткова:

1. Лук'янова Т. В. Про розмежування підходів до вивчення тексту з позицій лінгвістики тексту та інтерпретації тексту // Мовознавство. – 1990. – №3. – С. 57 – 61.
2. Буслинський В. Герменевтика як ідейне джерело постмодерну // Історія. Філософія. Релігієзнавство. – 2009. – №1. – С. 58 – 64.
3. Зорницький А. В. «Герменевтичне коло» як механізм інтерпретації оригіналу під час роботи над художнім перекладом // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2018.– Вип. 1(2). – С. 121 – 125.
4. Квіт С. Герменевтика: напрямки досліджень // Слово і час. – 2007. – №4. – С. 10 – 18.
5. Приходько В.Б. Переклад як інтерпретація // Вісник ЖДПУ імені Івана Франка. – Ж.: ЖДПУ, 2004. – Вип. 16. – С. 17 – 19.
6. Лановик М. Переклад та міфопоетика: Вплив архетипного мислення на процес художньої інтерпретації // Мандрівець. – 2004. – №3. – С. 50 – 57.
7. Валевский А.Л. Основания биографики. – Киев: Наукова думка, 1993. – 110 с.
8. Ільїн І. Магічна сила таланту (нотатки на берегах перекладу) // Протей : Перекладацький альманах. – Вип. 2. – Х.: Вид-во НУА, 2009. – С. 409 – 423.
9. Edel Leon. Writing Lives: Principia Biographica. – New York – London: W.W. Norton & Company, 1984. – 270 p.

Інтернет ресурси:

1. Бібліотека Житомирського державного університету імені Івана Франка[Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://irbis.zu.edu.ua/cgi-bin/irbis64r_11/cgiirbis_64.exe
2. Бібліотека українських підручників [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://pidruchniki.ws/>.
3. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського: режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>

ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка згідно з Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою» http://zu.edu.ua/offic/ocinjvannya_zvo.pdf.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за всіма видами навчальних робіт проводиться за поточним, модульним та підсумковим контролюми.

Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS
-------------------------------	--	-----------------------

Екзамен	Залік	Оцінка в балах	Оцінка	Пояснення
<i>Відмінно</i>	<i>Зараховано</i>	90-100	A	відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
<i>Добре</i>		82-89	B	вище середнього рівня з кількома помилками
		74-81	C	в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок
<i>Задовільно</i>		64-73	D	непогано, але зі значною кількістю недоліків
		60-63	E	виконання задовольняє мінімальним критеріям
<i>Незадовільно</i>	<i>Незараховано</i>	35-59	FX	з можливістю повторного складання
		1-34	F	з обов'язковим повторним курсом

Підсумкова оцінка з вивчених модулів (ПОМ) розраховується:

№ модулю	M _{%n} (відсоткове значення модулю освітньої компоненти)
Модуль 1	M_{%1} = 100%
Сума	100

ЗАЛІК

Оскільки формою підсумкового контролю освітньої компоненти є залік то залікова оцінка (ЗО) з освітньої компоненти дорівнює підсумковій оцінці з вивчених модулів (ПОМ).

$$ЗО = ПОМ$$

ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Політика щодо академічної доброчесності

Політика освітньої компоненти ґрунтується на засадах академічної доброчесності <https://zu.edu.ua/academic-integrity.html> та визначається системою вимог, які викладач ставить до здобувача у вивченні освітньої компоненти (правила поведінки на заняттях, користування засобами електронного зв'язку, тощо): недопущення академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування, заборона використання додаткових джерел інформації під час оцінювання знань (в тому числі засобів електронного зв'язку), за використання інтернет ресурсів та інших джерел інформації здобувач має вказати джерело, використане під час виконання завдання, тощо.

Політика щодо відвідування

Здобувач вищої освіти зобов'язаний виконувати правила внутрішнього розпорядку університету https://zu.edu.ua/offic/pravylya_vn_rozporyadku.pdf та відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом <https://dekanat.zu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=999>, дотримуватися етичних норм поведінки. Присутність на занятті є обов'язковим компонентом оцінювання. Забезпечення студентоцентрованого підходу та створення можливостей для навчання здобувачів вищої освіти, які не можуть відвідувати заняття з поважних причин, зокрема реалізується через «Положення про навчання студентів за індивідуальним графіком у Житомирському державному університеті імені Івана Франка». Індивідуальний графік навчання передбачає можливість вибіркового відвідування здобувачем аудиторних занять (лекційних, практичних, лабораторних, семінарських) і самостійного опрацювання матеріалу відповідних навчальних дисциплін.

Політика щодо перескладання

Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, то відпрацювання здійснюється у встановлені викладачем терміни. Відповідно до положення

«Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка згідно з Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою» (нова редакція) https://zu.edu.ua/offic/ocinjuvannya_zvo.pdf кожне лабораторне, семінарське та практичне заняття оцінюється. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані здобувачем вищої освіти у встановлені викладачем терміни.

Політика щодо деделайнів

Викладач встановлює конкретні терміни виконання завдань. Здобувач вищої освіти, який з поважних причин (внаслідок тимчасової непрацездатності, підтвердженої довідкою закладу охорони здоров'я, або який був звільнений від занять наказом Ректора Університету) пропустив навчальні заняття зобов'язаний ліквідувати академічну заборгованість не більше ніж за місяць з моменту виходу на навчальні заняття (дня припинення поважної причини). Здобувач вищої освіти, який без поважних причин не відвідав навчальні заняття або отримав оцінку нижчу 60 балів, необхідно відпрацювати академічну заборгованість до проведення модульної контрольної роботи.

До підсумкової модульної контрольної роботи допускаються здобувачі вищої освіти, які отримали поточні оцінки на усіх передбачуваних робочою навчальною програмою аудиторних навчальних заняттях. До завершення відповідного модуля здобувачам вищої освіти дозволяється перескладати окремі елементи модуля (завдання) з метою отримання вищих поточних оцінок під час консультацій із навчальної дисципліни, які проводяться впродовж семестру.

Політика щодо апеляцій

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з освітньої компоненти, отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про апеляцію результатів контрольних заходів у Житомирському державному університеті імені Івана Франка» https://zu.edu.ua/offic/pro_apelyacij.pdf.

Політика щодо конфліктних ситуацій

Спілкування учасників освітнього процесу (викладачі, здобувачі) відбувається на засадах партнерських стосунків, взаємопідтримки, взаємодопомоги, толерантності та поваги до особистості кожного, спрямованості на здобуття істинного наукового знання. Вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до «Положення запобігання та протидії булінгу» <https://zu.edu.ua/offic/pol-buling.pdf>.